

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.4.45>

DOCHODY BUDŻETÓW LOKALNYCH W WARUNKACH STANU WOJENNEGO: ASPEKT FINANSOWO-PRAWNY

Yevheniia Bokovykova

aspirantka Katedry Prawa Finansowego

Narodowego Uniwersytetu Prawniczego imienia Jarosława Mądrego (Charków, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-0577-3569

yevheniia.bokovykova@gmail.com

Adnotacja. W pracy określono cechy kształtowania części dochodowej budżetów lokalnych w warunkach stanu wojennego. Przeanalizowano regulacyjne i prawne regulacje mechanizmu poziomego wyrównywania zdolności podatkowej terytoriów oraz przyznanie dodatkowej dotacji na kompensację strat dochodów budżetów lokalnych z powodu ulg podatkowych przyznanych przez państwo po rozpoczęciu działań wojennych na terytorium Ukrainy. Stwierdzono faktyczne niestosowanie się do mechanizmu poziomego wyrównywania zdolności podatkowej terytoriów do warunków stanu wojennego. Rozgraniczono pojęcia „interes społeczny” i „interes publiczny” w stosunkach dotyczących wypełniania części dochodowej budżetów lokalnych, rozważano regulację prawną tworzenia części dochodowej budżetów lokalnych i warunków stanu wojennego z punktu widzenia jego zgodności z interesem państwowym i publicznym, położono nacisk na potrzebę znalezienia uczciwej równowagi między zapewnieniem takich interesów. Określono wady obowiązującego ustawodawstwa budżetowego w zakresie zapewnienia poszczególnym budżetom lokalnym wystarczającej ilości środków finansowych. Zaproponowano sposoby poprawy stosunków międzybudżetowych w warunkach stanu wojennego.

Słowa kluczowe: prawo budżetowe, dotacje, dochody z budżetów lokalnych, budżety lokalne, transfery międzybudżetowe, stan wojenny.

REVENUES OF LOCAL BUDGETS UNDER MARTIAL STATUS: FINANCIAL AND LEGAL ASPECT

Yevheniia Bokovykova

Postgraduate Student at the Department of Financial Law

Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-0577-3569

yevheniia.bokovykova@gmail.com

Abstract. The work defines the peculiarities of the formation of the revenue part of local budgets in the conditions of martial law. The normative-legal regulation of the mechanism of horizontal equalization of the tax capacity of territories and the provision of an additional subsidy to compensate for the loss of income of local budgets as a result of tax benefits provided by the state after the start of military operations on the territory of Ukraine have been analyzed. The actual non-application of the mechanism of horizontal equalization of the tax capacity of the territories in the conditions of martial law was established. The concepts of “public interest” and “state interest” in relations to filling the revenue part of local budgets have been distinguished, the legal regulation of the formation of the revenue part of local budgets and the conditions of martial law have been considered from the standpoint of its compliance with state and public interests, the need to find a fair balance between ensuring such interests. The shortcomings of the current budget legislation on the provision of individual local budgets with a sufficient amount of financial resources have been identified. Ways of improving inter-budgetary relations in the conditions of martial law have been proposed.

Key words: budget law, subsidies, revenues of local budgets, local budgets, interbudgetary transfers, martial law.

ДОХОДИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Євгенія Боковикова

аспірантка кафедри фінансового права

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-0577-3569

yevheniia.bokovykova@gmail.com

Анотація. У роботі визначено особливості формування доходної частини місцевих бюджетів в умовах воєнного стану. Проаналізовано нормативно-правове регулювання механізму горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій і надання додаткової дотації на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок наданих державою податкових пільг після початку воєнних дій на території України. Констатовано фактичне незастосування механізму горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій у умовах воєнного стану. Розмежовано поняття «суспільний інтерес» і «державний інтерес» у відносинах щодо

наповнення дохідної частини місцевих бюджетів, розглянуто правове регулювання формування дохідної частини місцевих бюджетів і умовах воєнного стану з позицій його відповідності державному і публічному інтересам, наголошено на необхідності пошуку справедливого балансу між забезпеченням таких інтересів. Визначено недоліки чинного бюджетного законодавства з питань забезпечення окремих місцевих бюджетів достатньою кількістю фінансових ресурсів. Запропоновано шляхи удосконалення міжбюджетних відносин в умовах воєнного стану.

Ключові слова: бюджетне право, дотації, доходи місцевих бюджетів, місцеві бюджети, міжбюджетні трансферти, воєнний стан.

Вступ. Міжбюджетні відносини в Україні зазнали численних змін внаслідок запровадження воєнного стану на території держави. Зміни торкнулися, в першу чергу, податкових і бюджетних відносин, що спричинило зміни у дохідній частині місцевих бюджетів. Зважаючи на особливу роль місцевих бюджетів в економіці держави, питання правового регулювання забезпечення дохідної частини місцевих бюджетів набуває особливої актуальності.

Метою роботи є встановлення особливостей правового регулювання наповнення дохідної частини місцевих бюджетів в умовах воєнного стану.

Для досягнення мети поставлено такі завдання: аналіз змін бюджетного і податкового законодавства щодо надання окремих міжбюджетних трансфертів місцевим бюджетам в умовах воєнного стану, прав і обов'язків Державної казначейської служби України; аналіз наповнюваності дохідної частини місцевих бюджетів після введення на території України воєнного стану. У процесі визначення ролі міжбюджетних трансфертів до місцевих бюджетів у фінансуванні видатків держави в умовах воєнного стану було застосовано загальнонаукові (аналіз, синтез), а також спеціально-юридичні (порівняльно-правовий, формально-юридичний, логіко-юридичний) методи.

Основна частина. До змін податкового законодавства у період воєнного стану належать зміни до п. 69 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України, внесені Законом України від 24 березня 2022 року № 2142-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану» (Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану, 2022). Новим п.п. 69.22 передбачено, що на період з 1 березня 2022 року по 31 грудня року, в якому припинено або скасовано воєнний стан не нараховується та не сплачується податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за об'єкти житлової нерухомості, у тому числі їх частки, які перебувають у власності фізичних осіб, що розташовані на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації, та за об'єкти житлової нерухомості, що стала непридатною для проживання у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України. Зміни торкнулися також нарахування і сплати зазначеного податку тих самих об'єктів, що перебувають у власності юридичних осіб (Податковий кодекс України, 2010).

Формулювання «не нараховується та не сплачується податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки» свідчить про тимчасове вилучення вказаних об'єктів з переліку об'єктів оподаткування. При цьому зазначену норму можна віднести до встановлення державою податкових пільг з огляду на положення п. 30.2 ст. 32 Податкового кодексу України, яким передбачено підстави для надання податкових пільг, зокрема особливості, що характеризують об'єкт оподаткування. Такими особливостями об'єкта оподаткування є його розташування на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації, та за об'єкти житлової нерухомості, що стала непридатною для проживання у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України (Податковий кодекс України, 2010).

З наведеного випливає, що оновлене законодавство передбачає надання платникам податків пільг зі сплати податку на нерухоме майно, відмінного від земельної ділянки. Надання зазначених пільг призводить до зменшення доходів місцевих бюджетів з огляду на те, що:

- зазначений податок є складовою частиною податку на майно, який належить до місцевих податків;
- згідно з п. 19 ч. 1 ст. 64 Бюджетного кодексу України до доходів загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад належать місцеві податки та збори, що сплачуються (перераховуються) згідно з Податковим кодексом України (Бюджетний кодекс України, 2010).

Таким чином, податкові пільги зі сплати податку на нерухоме майно, відмінного від земельної ділянки, надані державою у зв'язку з запровадженням воєнного стану на території України, призводять до зменшення дохідної частини місцевих бюджетів. Згідно зі ст. 103 Бюджетного кодексу України надання державою податкових пільг, які зменшують доходи місцевих бюджетів, має супроводжуватися наданням додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію відповідних втрат доходів місцевих бюджетів (Бюджетний кодекс України, 2010). Тобто можна однозначно стверджувати про формальну наявність усіх підстав для надання зазначеної дотації місцевим бюджетам, до доходів яких має зараховуватись податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

Наголосимо, що інформація про стан виконання місцевих бюджетів за період після внесення змін до Податкового кодексу України щодо вилучення окремих об'єктів оподаткування з переліку об'єктів оподаткування податком на нерухоме майно станом на липень 2022 року відсутня. Так, Довідка щодо стану виконання місцевих бюджетів оприлюднена Державною казначейською службою України за період з січня по

березень 2022 року (Довідка щодо стану виконання місцевих бюджетів, 2022). Отже, питання фактичної компенсації місцевим бюджетам втрат внаслідок зазначених пільг залишається не з'ясованим.

Розглянемо доцільність змін, запроваджених Законом України від 24 березня 2022 року № 2142-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану», і їх вплив на механізм захисту прав людини в Україні детальніше (Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану, 2022).

Ст. 1 Конституції України визначає Україну як суверенну і незалежну, демократичну, соціальну, правову державу. На рівні Основного закону держави визнається її соціальна спрямованість, що підтверджується також положеннями, викладеними у ст. 3 Конституції України: захист життя і здоров'я людини, її прав і свобод є пріоритетними у діяльності держави (Конституція України, 1996).

Тимчасове виведення державою окремих об'єктів з переліку об'єктів оподаткування податком на нерухоме майно і запровадження таким чином податкових пільг, з одного боку, підтверджує першочерговість закріпленого ст. 3 Конституції України захисту життя і здоров'я людини, її недоторканості і безпеки (Конституція України, 1996). Очевидно, що пріоритет надається не наповнюваності місцевих бюджетів до запланованого рівня, а захисту від небезпеки проживання у об'єктах житлової нерухомості, розташованих на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації, та об'єктах житлової нерухомості, що стали непридатною для проживання у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України. Відтак, держава вживає заходів як до збереження життя і здоров'я людей і забезпечення їх безпеки, так і до збереження фінансового становища осіб, постраждалих внаслідок воєнних дій.

З іншого боку, дивлячись на перспективу, відсутність компенсації з боку держави втрат місцевих бюджетів, нестача коштів у бюджетах постраждалих від військової агресії громад (здебільшого розташованих на півдні і сході України), призведе неможливість здійснювати заплановані видатки з місцевих бюджетів. Згідно зі ст.ст. 89, 90 Бюджетного кодексу України з бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад здійснюються видатки на охорону здоров'я (зокрема на амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу, первинну медичну допомогу, програми медико-санітарної освіти, інші державні програми медичної та санітарної допомоги), оплати комунальних послуг та енергоносіїв комунальними закладами охорони здоров'я, що надають первинну медичну допомогу, місцеві програми розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну допомогу, та місцеві програми надання населенню медичних послуг з первинної медичної допомоги населенню, оплати комунальних послуг та енергоносіїв комунальних закладів охорони здоров'я, які належать відповідним територіальним громадам, для забезпечення надання медичних послуг за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, місцеві програми розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я, які належать відповідним територіальним громадам, місцеві програми надання населенню медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення; державні програми підтримки будівництва (реконструкції) житла для окремих категорій громадян. З бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів здійснюються видатки на охорону здоров'я: консультативну амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (лікарні республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення), центри екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, станції екстреної (швидкої) медичної допомоги, спеціалізовану амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу, інші державні програми медичної та санітарної допомоги тощо (Бюджетний кодекс України, 2010). Неможливість здійснити заплановані видатки з місцевих бюджетів, зокрема видатки на охорону здоров'я, може призвести до порушення гарантованого Конституцією права на охорону здоров'я мешканців громад, постраждалих від військової агресії.

Окрім наведеного, вважаємо, що запровадження вказаних податкових пільг без відповідної компенсації втрат доходів місцевих бюджетів дає підстави вести мову про розмежування публічного інтересу від інтересу державного, а також про визначення їх ролі у правовому регулюванні доходів місцевих бюджетів в умовах воєнного стану. Так, на думку німецького вченого О. Майєра поняття «публічний інтерес» і «державний інтерес» співвідносяться як загальне до конкретного, публічний інтерес є загальносоціальний (Mayer I. Deutsches Verwaltungsrecht, 1924, p. 10). Вбачається, що під публічними інтересами слід розуміти найбільш значущі інтереси у суспільстві. На конституційному рівні закріплено Україну як соціальну, демократичну і правову державу, чим підкреслено особливу значущість людського життя і необхідність його захисту державою. Розглянемо правове регулювання формування дохідної частини місцевих бюджетів і умовах воєнного стану з позицій його відповідності державному і публічному інтересам.

Так, у випадку відсутності компенсації з боку держави місцевим бюджетам коштів, які місцеві бюджети не отримали в запланованих обсягах, державний інтерес полягає у захисті територіальної цілісності України. Це потребує спрямування значної публічних коштів на потреби оборони, що є вкрай актуальним в умовах воєнного стану. Видатки на оборону за державним бюджетом за період з січня по квітень 2022 р. зросли у 4,2 раза до 137,9 млрд гривень (Інформація про стан виконання Зведеного та Державного бюджетів України за січень – квітень 2022 року, 2022). Наведене цілком підпадає під визначення публічного інтересу державного рівня (державного інтересу) Однозначно акумуляція коштів на потреби оборони і їх подальше використання спрямовані на захист життя і здоров'я людини від небезпеки. Проте вбачається, що в умовах воєнного стану для забезпечення такого захисту фінансування переважно оборонної галузі недостатньо.

Так, надання відповідної компенсації, в свою чергу, сприяло б забезпеченню інтересів жителів конкретних громад, що постраждали через воєнну агресію Російської федерації: спрямувати кошти на фінансування сфери охорони здоров'я, забезпечення надання комунальних послуг тощо. У випадку надання компенсації місцевим бюджетам забезпечується реалізація публічного (загальносоціального) інтересу, адже загальний рівень життя і безпеки осіб, що проживають на території України, містить згадані складові в межах окремих громад. Отже, в цьому випадку суспільний інтерес є превалюючим.

В умовах воєнної агресії Російської федерації захист життя і здоров'я людини запобігання фінансово-правового регулювання відбувається двома шляхами:

- фактичним (військовим), що з фінансово-правової точки зору виявляється у перерозподілі бюджетних коштів для збільшення фінансуванні оборонної галузі;
- юридичним, тобто закріпленням у законодавстві механізмів захисту таких прав (право на життя, на працю, на достатній життєвий рівень, на безпечне для життя і здоров'я довкілля тощо забезпечуються у тому числі реалізацією механізмів наповнення місцевих бюджетів).

Зважаючи на викладене, ситуація з запровадженням державою податкових пільг, що призводять до втрат місцевих бюджетів, в умовах воєнного стану потребує пошуку справедливого балансу між забезпеченням державних і суспільних інтересів таким чином, щоб максимально забезпечити надання критично необхідних послуг мешканцям тих громад, що постраждали внаслідок воєнних дій без завдання шкоди інтересам збереження територіальної цілісності держави.

Правове регулювання міжбюджетних відносин передбачає і інші трансферти, що входять до складу доходів місцевих бюджетів, регламентація яких в умовах воєнного стану зазнала змін. Відповідно до п. 22 Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 червня 2021 р. № 590 перерахування реверсної дотації до державного бюджету з місцевих бюджетів територій, на яких введено воєнний стан, Казначейством не здійснюється (Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, 2021). Зважаючи на те, що з набранням чинності Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні від 24.02.2022 № 64/2022 воєнний стан запроваджено на всій території України, перерахування реверсної дотації в Україні більше не здійснюється (Про введення воєнного стану в Україні, 2022).

До скасування воєнного стану «надлишкові» доходи громад не перерозподіляються, а залишаються на місцях, що свідчить про прагнення держави максимально акумулювати власні ресурси в межах місцевих бюджетів. В свою чергу, неперерахування реверсної дотації викликає питання щодо дієвості існуючого механізму горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій, який базується на розрахунку індекса податкоспроможності місцевих бюджетів і перерозподілі коштів відповідно до потреб громад.

Ст.ст. 98, 99 Бюджетного кодексу України прямо передбачають передачу реверсної дотації з відповідного бюджету у випадку перевищення індексу податкоспроможності значення 1,1 (Бюджетний кодекс України, 2010). Згадана Постанова тимчасово позбавляє Казначейство обов'язку перераховувати грошові кошти як реверсну дотацію. З одного боку, відмова від реверсної дотації сприяє акумуляції коштів в межах місцевих бюджетів. З іншого ж боку, після початку воєнних дій у такий спосіб регіони, що потребують фінансової підтримки, зокрема ті, на яких ведуться (велися) бойові дії, залишилися без такої підтримки. Важливо зазначити, що саме ці регіони до війни перераховували реверсну дотацію до державного бюджету, проте внаслідок прийняття Постанови залишилися без фінансової допомоги.

Про переважну дотаційність місцевих бюджетів свідчить аналіз інформації про виконання показників міжбюджетних трансфертів Державної казначейської служби на початок 2021 року (Річний звіт про виконання державного бюджету України за 2020 рік, 2020). Лише 4 обласних бюджети у 2020 році не були дотаційними; решта ж обласних бюджетів отримували з Державного бюджету базову дотацію. Інформацію щодо розміру базової дотації обласних бюджетів зображено на діаграмі (без урахування сум грошових коштів, наданих Закарпатському обласному бюджету) (рис. 1).

В свою чергу, обласний бюджет Закарпатської області у 2020 році отримав базову дотацію в розмірі більше 2 млн грн. Очевидним є значне переважання західних областей серед дотаційних громад і кількісно, і за обсягами наданих як базова дотація грошових коштів.

Регіони, що до початку воєнних дій були дотаційними, також вимушені використовувати переважно власні ресурси через неперерахування реверсної дотації з бюджетів інших громад до Державного бюджету України. У перспективі окреслена ситуація може призвести до гальмування загального економічного розвитку держави, адже «багатші» громади зазнали втрат людських ресурсів і значного руйнування інфраструктури. Збільшення доходів бюджетів відбувалося у тому числі і за рахунок податкових надходжень, що давало змогу досягти рівня індекса податкоспроможності територій, що перевищував значення 1,1, а отже – надати фінансові ресурси менш забезпеченим громадам. Водночас інфраструктура «бідніших» громад станом на червень 2022 року не дозволяє забезпечити місцеві бюджети фінансовими ресурсами у достатніх обсягах. Постанова, в свою чергу, не містить положень щодо заборони перерахування Казначейством базової дотації, отже кошти продовжують надходити до переважної більшості місцевих бюджетів.

Важливим залишається питання відповідності Постанови чинному бюджетному законодавству: постанови Кабінету Міністрів України є підзаконними нормативно-правовими актами, а отже повинні відповідати їм. Норми ж Постанови щодо неперерахування реверсної дотації у період воєнного стану не

узгоджуються з положеннями Бюджетного кодексу України, зокрема з положеннями ст.ст. 98, 99. Зважаючи на викладене, Постанова не має підлягати застосуванню. Крім того, вказаний документ зводить нанівець як відпрацьований механізм горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій, так і глобальні позитивні тенденції економічного розитку держави, порушує стабільність бюджетних відносин.

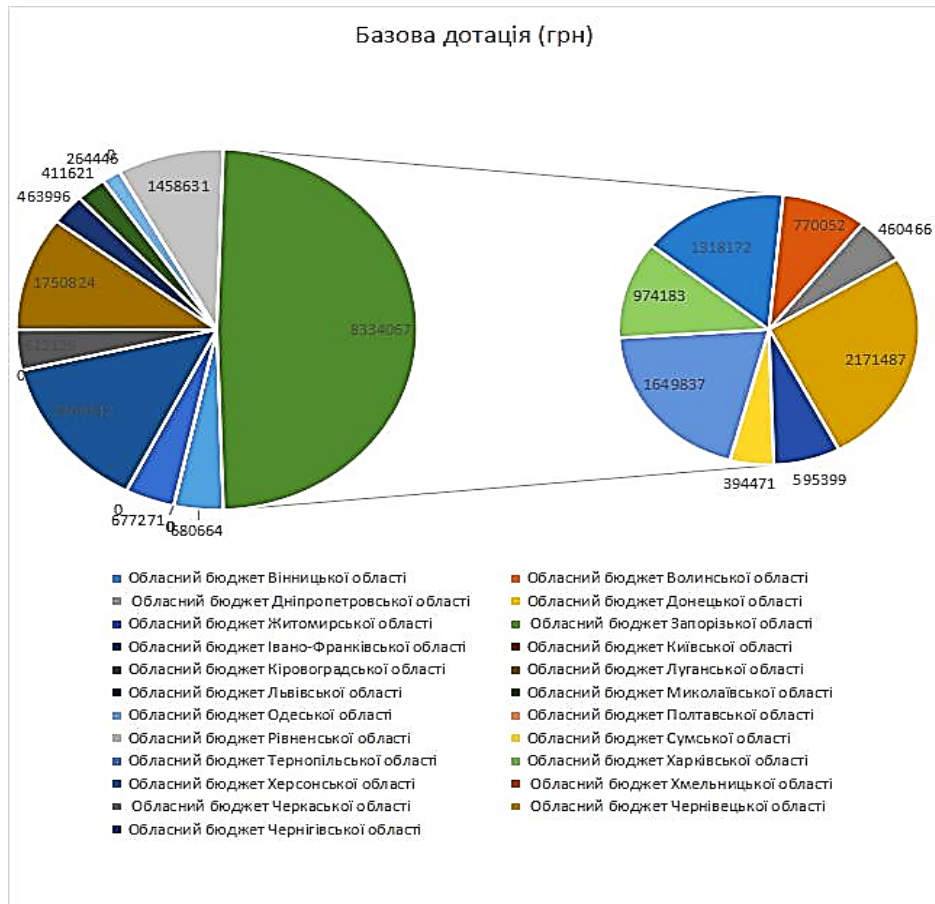

Рис. 1.

Такі зміни бюджетного законодавства вбачаються виправданими з огляду на необхідність тимчасової перебудови бюджетних відносин в умовах воєнного стану, а також внаслідок запровадження нових джерел доходів місцевих бюджетів: держава надає фінансову підтримку місцевим бюджетам за рахунок субвенції на забезпечення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану в розмірі 7,5 млрд грн. Розподілено 4,9 млрд грн між областями. Не розподілений залишок субвенції складає 2,6 млрд грн (Деякі питання фінансування закупівлі товарів тривалого зберігання в умовах воєнного стану, 2022). З метою додержання принципу верховенства права пропонуємо доповнити Бюджетний кодекс України положенням щодо незастосування механізму горизонтального вирівнювання в частині перерахування реверсної дотації в умовах воєнного стану.

Висновки. Механізм правового регулювання доходів місцевих бюджетів в умовах воєнного стану характеризується складністю його перебудови і невідповідністю окремих змін законодавства нормам чинного Бюджетного кодексу України. Ситуація з запровадженням державою податкових пільг, що призводять до втрат місцевих бюджетів, в умовах воєнного стану потребує пошуку справедливого балансу між забезпеченням державних і суспільних інтересів таким чином, щоб максимально забезпечити надання критично необхідних послуг мешканцям тих громад, що постраждали внаслідок воєнних дій. Механізм горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій в умовах воєнного стану фактично не реалізується, а наповнення дохідної частини місцевих бюджетів відбувається, крім іншого, за рахунок субвенції на забезпечення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану. З метою додержання принципу верховенства права запропоновано доповнити Бюджетний кодекс України положенням щодо незастосування механізму горизонтального вирівнювання в частині перерахування реверсної дотації в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

2. Деякі питання фінансування закупівлі товарів тривалого зберігання в умовах воєнного стану : Постанова від 03.05.2022 р. № 528 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/528-2022-п#n12>
3. Довідка щодо стану виконання місцевих бюджетів : Довідка від 02.05.2022 р. / Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Довідка_на_сайт_за_січеньберезень_2022_року.pdf
4. Інформація про стан виконання Зведеного та Державного бюджетів України за січень-квітень 2022 року : Довідка від 25.05.2022 р. / Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_2022-538
5. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
6. Mayer Í. Deutsches Verwaltungsrecht. Berlin : Duncker & Humblot, 1924. 409 с.
7. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
8. Про введення воєнного стану в Україні : Указ від 24.02.2022 № 64/2022 / Президент України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>
9. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану : Закон України від 24.03.2022 р. № 2142-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#Text>
10. Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану : Постанова від 9 червня 2021 р. № 590 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2021-п#Text>
11. Річний звіт про виконання державного бюджету України за 2020 рік : Звіт від 2020 р. / Державна казначейська служба. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richnij-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-za-2020-rik?page=4>

References:

1. Biudzhetni kodeks [Budget Code] : Zakon Ukrainy vid 8.07.2010 roku № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20100708#Text> [in Ukrainian]
2. Деякі питання фінансування закупівлі товарів тривалого зберігання в умовах воєнного стану [Certain issues of financing the purchase of long-term storage goods under martial law conditions] : Постанова від 03.05.2022 р. № 528. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/528-2022-п#n12> [in Ukrainian]
3. Довідка щодо стану виконання місцевих бюджетів [Information on the state of implementation of local budgets] : Довідка від 02.05.2022 р. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Довідка_на_сайт_за_січеньберезень_2022_року.pdf [in Ukrainian]
4. Інформація про стан виконання Зведеного та Державного бюджетів України за січень – квітень 2022 року [information on the state of execution of the Consolidated and State Budgets of Ukraine for January – April 2022] : Довідка від 25.05.2022 р. URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_2022-538 [in Ukrainian]
5. Конституція України [Constitution of Ukraine] : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> [in Ukrainian]
6. Mayer, Í. Deutsches Verwaltungsrecht (1924). Duncker & Humblot. 409 p. [in German]
7. Податковий кодекс [Tax Code] : Zakon Ukrainy vid 02.12.2010 r. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> [in Ukrainian]
8. Про введення воєнного стану в Україні [On the introduction of martial law in Ukraine] : Указ від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> [in Ukrainian]
9. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану [On amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the improvement of legislation for the period of martial law] : Zakon Ukrainy vid 24.03.2022 r. № 2142-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#Text> [in Ukrainian]
10. Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану [On the approval of the Procedure for the exercise of powers by the State Treasury Service in a special regime under martial law] : Постанова від 9.06.2021 р. № 590. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2021-п#Text> [in Ukrainian]
11. Річний звіт про виконання державного бюджету України за 2020 рік [Annual report on the implementation of the state budget of Ukraine for 2020] : Zvit vid 2020 r. <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richnij-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-za-2020-rik?page=4> [in Ukrainian]